

Sepsiszentgyörgy postai és cenzúrabélyegzői (1835–1948)

(Kivonat)

A dolgozat a Sepsiszentgyörgy (városi és állomási) postahivatalaiban 1948-ig alkalmazott posta- és cenzúrabélyegzőket mutatja be, beleértve a tranzitbélyegzőket. A katalogizált típusok száma 52. A dolgozat román nyelvű változata két részben jelent meg (Buletinul Cercului de Studii al Istoriei Poștale din Ardeal, Banat și Bucovina, VI/3, VII/1).

*

A Római Birodalom területén megszerzett postaszolgálatot annak felbomlása után csupán a 14–15. században kezdték felújítani. Előbb mint udvari intézmény, a híreket és parancsokat közvetítette a központ és a távol eső hivatalok vagy katonai egységek között. A főbb utak mentén felállított állomások láncolata biztosította a futárok, hírnökök pihenését, váltását. A postavonalakat később, megállapított bér ellenében levél- vagy személyszállításra megánszemélyek is igénybe vehették. Megalakultak a postaállomások, majd postahivatalok, ahol levelek felvételét, kiadását, kézbesítését végezték. Ezekhez később táviratok, utalványok, csomagok stb. szállítása is csatlakozott.

Magyarország területén a fő postai útvonalak a 18. század első felében körvonalazódtak, melyek egyike 17 állomással a Budapest–Kecskemét–Szeged–Temesvár–Lugos–Szászváros–Nagyszombat–Brassó irányt követte. Ennek egyik szárnyát képezte – az elején csupán helyileg szervezve – a Földvárnál leágazó Előpatak–Sepsiszentgyörgy–Kézdivásárhely vonal. Sepsiszentgyörgyön 1835-ben létesült postahivatal.

A postai szolgáltatás tökéletesítéséhez, működésének ellenőrzéséhez nagy mértékben

hozzájárult a postabélyegző, a különböző díjak, illetékek lerovásának ellenőrzéséhez pedig a postabélyeg bevezetése. Az első postai jellegű bélyegzőt 1485-ben alkalmazta a Milano és Venece közötti forgalmat lebonyolító futárszolgálat. A postai szolgáltatás a 17–18. században már mint az állam által irányított és ellenőrzött tevékenység terjedt el. 1690-ben Angliában megjelenik az első keltezésű jelző bélyegzés (keltbélyegző), 1750-ben pedig Franciaországban a helységebélyegző, végül 1840-ben Angliában a postabélyeg.

Ismereteink szerint Magyarországon elsőként Debrecen postahivatala alkalmazott helységebélyegzőt, 1752-ben. Erdélyben és Bánátban az 1780-as években rendszeresítették a postaigazgatást. Ekkor már 56 helységben működött postahivatal, ezek között is elsőként Nagyszombat, Brassó és Temesvár, már 1749-től. Helységebélyegzőt Temesvár használt elsőként e régióban, 1766-ban. A postabélyeg kiadásának ötlete Magyarországon már 1848-ban felvetődött, amikor THAN Mór festőművész bélyegtervet készített, megvalósítása azonban a szabadságharc bukása miatt lehetetlenné vált. Az osztrák kormányzat 1850. július 1-én bocsátotta ki az első osztrák postabélyegyet, amely Magyarországon, mint tartományi területen is forgalomba kerültek.

A postahivatalok által használt bélyegzők előállításuk szerint két fő típusra oszthatók:

1. – postamesteri bélyegzők, melyeknek kivitelezését, alakját, méreteit postarendelet nem szabályozza, így teljesen a postamester elképzelése, ízlése szerint alakul ki a méret, betűtípus, díszítőelem számos változata. Alapanyaguk fa vagy fém volt. Korai válfaja, a sorbélyegzők úgy készültek, hogy két fa- vagy fémléc közé különálló betűket illesztettek be. Kopás miatt ezek néha kicserélésre szorultak, így változhatott a betű, ilyenkor pedig a bélyegző újnak minősül.

2. – egységes terv és kivitel szerint központilag készült egy- vagy kétkörös acélbélyegzők, melyeket 1846-tól kezdve kötelezővé tettek. E típusnál körön belül, vagy a két kör között a helységnevet tüntették fel, alkalmanként díszítőelemekkel – girland, virág, csillag stb. – látták el, középre pedig betétrendszerrel a dátumot helyezték.

Rendeltetésük szerint a postai bélyegzők lehetnek: a) hely-, b) hely-kelet, c) ajánlási, d) franco, illetve portó, e) expressz, f) utalvány-, g) vasúti (állomási és mozgópostai), h) emlékbélyegzők. Ide sorolhatjuk a cenzúrabélyegzőket is, bár a cenzúrázás nem postai tevékenység, de a küldemények ellenőrzése a postahivatalokban történt.

Jelen összefoglaló célja Sepsiszentgyörgy postahivatalaiban (városi és állomási) 1948-ig alkalmazott posta- és cenzúrabélyegzők bemutatása, beleértve a pályaudvari és a városon áthaladó vonatok mozgópostai bélyegzőit is. Az ismertetésre kerülő bélyegzőket különböző postai dokumentumokon mutatjuk be. Megjegyezzük, hogy voltak időszakok, amikor egyidejűleg több bélyegzőt használtak, függetlenül a felhasználás céljától vagy az új bélyegző bevezetésével a régít a továbbiakban csak mint érkezesi vagy átmenő (tranzit) bélyegzőként használták.

Két körbélyegzőt különböző sorszámmal látunk el, ha eltérnek a következők egyikében: körök száma, különböző átmérők, betűk mérete, típusa, a dátum megjelölésének módja, díszítések formája.

Térjünk ki röviden a város nevének írásmódjára is. Az elnevezés három összetevő szava az évszázadok folyamán az egybe- és különírás szempontjából is sokszor módosul. Így a múlt század negyvenes-hatvanas éveiben Sepsi Szent György, 1870 és 1898 között Sepsi Szentgyörgy, de Ferenc József császár városcímet adományozó levelében ismét Sepsi Szent Györgyként olvasható. A belügyminisztérium 1902. július 31.-i rendelete értelmében a város törvényes írásmódja: Sepsiszentgyörgy.

Az 1918-as év meghozza az első hivatalos román elnevezést is: Sepsi Sângeorgiu, hogy aztán 1919-ben már Sfântul Gheorghe, 1923-ban Sfântu Gheorghe jelenjen meg. Az 1953. évi helyesírásmódosításig (â helyett î) a Sfântu és Sfântul írásmódok, valamint ezek különböző rövidítései rendszertelenül váltogatják egymást.

A postai bélyegzőkön is változatos formában jelenik meg a város neve, bár ez nem követi mindig a hivatalos írásmódot.

E bevezető után következzenek a felkutatott bélyegzők. A sorszámozás önkényes, de igyekszik követni a megjelenés sorrendjét.

Katalógus

1. sz. bélyegző. 33 x 10 mm-es vonalbélyegző, melyet 1835 és 1838 között használtak SZ. GYÖRGY. 1836-ban Pápára küldött levélről mutatjuk be (1/1. és 4. ábra).

2. sz. bélyegző. A BÉR Andor és társai által kiadott, a Magyar Posta bérmentésítéseinek és bélyegzőinek kézikönyve szerint szintén 1835 és 1838 között alkalmazták. Felirata Sepsi Szt. György. Ez már a levél feladásának napját és hónapját is megjelöli. Méretei 38 x 5 mm. Érdekességként jegyezzük meg, hogy Kézdivásárhely azonos időbeli bélyegzője ezzel azonos betűtípussal készült, tervezője tehát ugyanaz a pecsétmetsző (1/2. és 5. ábra).

3. és 4. sz. bélyegző. 1843, illetve 1844-ből ismerjük, s bár méretei azonosak, a következőkben különböznek: az elsőben az O betű fölött jel van az ékezet helyett, az SZT után kettőspont, a kezelési dátum teljes (nap, hónap, év), míg a másodikban Ő betű, a dátumban csak nap és hónap, az SZT után pedig csak egyetlen pont jelenik meg. Méretei: 50 x 10 mm. (1/3-4. ábra). A 4. sz. bélyegzőt 1850. július 1. után is használták, amint azt egy 1851. március 4-én Bécsbe küldött levél bizonyítja. Megjegyezzük, hogy ezeket a bélyegzőket az ötvenes évek folyamán rendszeresen alkalmazták tranzit- és érkezesi bélyegzőként. Eddigi ismereteink szerint csak a felsorolt négy postamesteri bélyegző készült Sepsiszentgyörgy postahivatala számára. (Brassó 12 különböző típusú használt.)

5. sz. bélyegző. Az első ismert körbélyegző, átmérője 23 mm, felirata SEPSI SZ:GYÖRGY, középen a nap és hónap. Alkalmazási ideje ennek a leg-hosszabb: legalább 1851-től 1874-ig. Három postai dokumentumról ismerjük: 1857-ben Baróra, 1870-ben Kolozsvárra küldött levélről, valamint 1862. évi térítvevényről, melynek érdekessége, hogy a bélyegzőt betét nélkül ütötték rá (1/5. és 6. ábra).

A 6 sz. bélyegzőt 1874-ből ismerjük. Átmérője 24 mm, középen a teljes dátummal (1/6. ábra).

A 7. számú bélyegző az előbbivel több hasonlóságot mutat, de átmérője csak 23 mm, betűi vastagabbak, a napot a hónaptól pedig egy vonalkával választották el. Egy 1881-ben postázott levélről mutatjuk be (1/7. ábra).

A 8. sz. bélyegző betűi az előzőnél jóval nagyobbak, átmérője 22 mm. Egy 1883-ban küldött levélben fedezzük fel (1/8. ábra).

9. sz. bélyegző. 1890 és 1900 között egy 23 mm átmérőjű, az előbbivel azonos formájú betűkkel ellátott bélyegzőt használtak, melynek újdonsága, hogy a keltezés először jelenik meg magyaros sorrendben: év, hónap (betűkkel), nap (1/9. ábra).

10. sz. bélyegző. Időközben, 1894-ben megjelenik egy 25 mm átmérőjű bélyegző, mely összehatásában hasonlít a 6. számúhoz, betűi azonban kisebbek, a keltezés pedig magyar sorrendben van (1/10. ábra).

A 11. sz. bélyegzőt egy 1899-es levélen találtuk. Átmérője 24 mm, és első alkalommal vészték rá egészben a Szent szót (1/11. ábra).

12. sz. bélyegző. Eddigi kutatásaink alapján úgy tűnik, hogy az első kétkörös bélyegzőt 1897-ben készítették. Külső körének átmérője 27, a belsőé 18 mm, középen 9 mm széles pánttal, a felső körszeletben a magyar királyi koronával. Az ilyen típusú bélyegző bevezetését a magyar postaigazgatóság még 1894-ben javasolta. A város neve Seps-i-Szent-György alakban jelenik meg, a dátum jelzésénél pedig először jelenik meg az óra is (N-11= nappal 11 óra). Az alsó körszeletben A, B, C vagy D betű jelenik meg, mellyel a lebélyegzést végző postai alkalmazottat azonosították. Ezt a bélyegzőt egy 1902-ben felülportózott levélről mutatjuk be (1/12. ábra).

A 13. sz. bélyegző szintén kétkörös, átmérői 29, illetve 18 mm, hasonló az előbbihez, de betűi magassabbak. Főleg 1904 és 1911 között alkalmazták, de viszontlátjuk 1920-ban is (1/13. ábra).

A 14. sz. bélyegzőt 1906 és 1916 közötti postai küldeményeken találjuk. A körök átmérői megegyeznek a 13. sz.-ével, de a város neve először itt jelenik meg egybeírva. Egy 1910-es kézbesítési vévényről mutatjuk be (1/14. ábra). A-tól G-ig terjedő azonosító betűivel ismert.

15. sz. bélyegző. 1910–11 között újból megjelenik a 11. sz. bélyegző, de hiányoznak a kötőjelek a városnév három összetevő szava között (1/15. ábra).

16. sz. bélyegző. Az előbbivel hasonló helyzet adódik, összehasonlítva a 12. sz. bélyegzővel. A már ismertetett bélyegzőkkel egyidőben alkalmazták, 1910 és 1919 között (1/16. ábra).

15.a. és 16.a. sz. bélyegzők. Az 1918. december 1.-i impériumváltozás következtében az 1919. február 1.-én beiktatót román postai adminisztráció román nyelvű anyag hiányában egy ideig még a magyar postaigazgatás értékpapírjait, rangjegyeit, bélyegeit (felülnyomással vagy anélkül) és bélyegzőit használta. E téren a románosítás első lépése a bélyegzők dátuma sorrendjének felcserélése volt (nap, hónap, év). A 15. sz. bélyegzőt felcserélt dátummal az ún. Kolozsvári kiadás (a magyar Arató-Parlament sorozat Regatul Românei és BANI felülnyomással) 50 banis értékén

mint szívességi bélyegzést (3.JAN.920.) találtuk 7. ábra, balról (szívességi bélyegzés: postai értékkek nem rendeltetészerű felhasználás során, hanem felkérésre – mintegy szívességből –, gyűjtési célra történő lebélyegzése). A 16.a. sz. bélyegző fordított dátummal (23.MÁJ.920) egy levelezőlapon maradt fenn, melyen az 1918-as kiadású Ferdinánd könyvnyomású román sorozat PTT felülnyomással ellátott 10 banis értékét pecsételték le (7. ábra, jobbról).

17. sz. bélyegző. A legkorábbi román feliratú bélyegzőt egy 1920. november 6-án továbbított képes levelezőlapon találtuk. A kétkörös bélyegző (az átmérők 29, illetve 18 mm) felirata SFANTUL-GHEORGHE. a körgyűrű alján pedig virágdíszítés van (2/17. ábra). Érdekes az a magyar kiadású portóménes levelezőlapon, melyet még magyar ajánlási rajegggyel, de már a román feliratú 17. sz. bélyegzővel ellátva, 1921 márciusában Kisborosnyóra továbbítottak, ahol az érkezését igazolva a helység magyar feliratú bélyegzőjével pecsételték le, mjével a román feliratú bélyegző valószínűleg még nem készült el (9. ábra). A 17. sz. bélyegzőt különben még az 1922. év folyamán is használták.

18. sz. bélyegző. A körök átmérője 32, illetve 21 mm, a SFANTUL GHEORGHE (a szavak között kötőjel nélkül) felirat betűi kisebbek az előzőn lévőknél. Ezt mint érkezesi bélyegzőt ütötték az 1922. január 9-én Szentgyörgyre érkezett levélre (2/18. ábra).

A 19. sz. bélyegző (kétkörös, átmérője 30, illetve 18 mm) 1924–26 között volt forgalomban, SFANTU GHEORGHE felirata majdnem betölti a teljes kört. Az a, b vagy c azonosítási betűket két kis csillag közé helyezték (2/19. ábra).

A következő évek folyamán itt is találkozunk a magyar postaigazgatás jellegzetességével: a különböző bélyegzők egyidejű alkalmazásával.

20. sz. bélyegző. 1927–28 postai küldeményein látható, a körök átmérői 33 és 20 mm, felirata SFT. GHEORGHE, a kör alján három négyszirmú virággal (2/20. ábra).

21. sz. bélyegző. 1929-ben volt forgalomban, átmérői 28 és 18 mm, felirata SFANTUL GHEORGHE (á helyett a), az alsó körgyűrűben fekete alapon fehér X jel (2/21. ábra).

22. sz. bélyegző. 1930 januárjában 30, illetve 20 mm átmérőjű kétkörös bélyegző felirata SFANTU-GHEORGHE, a körgyűrűk alsó felén pedig fekete alapon négyszirmú fehér virág (2/22. ábra).

23. sz. bélyegző. 1930 novemberében 35, illetve 23 mm-es körökkel, SFANTUL-GHEORGHE felirattal és alul négyszirmú virágmintával (2/23. ábra).

A 24. sz. bélyegzőt 1930–33 között találjuk. Átmérői 33 és 21 mm, felirata SFT.GHEORGHE, alul fehér X fekete alapon (2/24. ábra).

A 25. sz. bélyegzőt egy 1934 szeptemberében postázott levelezőlapon találjuk. Átmérői 34 és 23 mm, felirata SFANTU-GHEORGHE, a körgyűrű alsó felén nyolcágú csillagszerű minta (2/25. ábra).

26. sz. bélyegző. 1932–33-ban ismét feltűnik a kétkörös pántos bélyegző, bevonalkázott körszeleteivel. Felirata SFANTUL GHEORGHE, átmérői 32 és 22 mm, alul négyzirmű virágmotívum (2/26. ábra).

27. sz. bélyegző. 1935–39 között a leggyakrabban használt bélyegző, hasonlít az előbbihez, de átmérőinek mérete 27, illetve 19 mm-re módosul, felirata a körgyűrű felső ívében SFT.GHEORGHE, az alsóban pedig JUD.TREI SCAUNE. A két megnevezést fekete alapon fehér X választja el (2/27. ábra). Az 1936-ban postázott levélen a helyi postahivatal ajánlási bélyegzője is látható (10. ábra).

28. sz. bélyegző. 1929–32 között felbukkan egy 33, illetve 21 átmérőjű kétkörös bélyegző is SF.GHEORGHE felirattal. A vagy B azonosító betűvel a gyűrű alsó felén (2/28. ábra).

A 29. sz. bélyegző átmérői 32 és 21 mm, 1939. június 14. a levél feladási dátuma, felirata SFT.GHEORGHE, alul fekete X (2/29. ábra).

A 30. sz. bélyegzőt 1940 márciusában ütötték egy 25 banis, II. Károlyt ábrázoló bélyegre, mellyel az újságszállítás díját rótták le. A körök átmérői 33 és 20 mm, felirata SFT.GHEORGHE, alul három X (2/30. ábra).

A 31. sz. bélyegzőt szintén újságon találtak, 1940. május dátummal. Átmérői 31 és 19 mm, felirata SFANTU-GHEORGHE, alul azonosító kisbetű fekete alapon fehér x között. (2/31. ábra)

32 sz. bélyegző. Az 1940. augusztus 30.-i bécsi döntést követő magyar postaigazgatás ideje alatt egyetlen levélbélyegző típus volt használatban. E kétkörös (25, illetve 16 mm átmérőjű) pántos formájú, a felső körgyűrűben SEPSISZENTGYÖRGY felirattal, az alsóban pedig girlandos díszítés. A felső, vonalkázott körszeletben a magyar királyi korona rajza látható, míg az alsóban az A-tól K-ig terjedő betűk valamelyike (a 2/32. ábrán az A betű). Felhívjuk a figyelmet a postabélyeg melletti SEPSISZENTGYÖRGY VISSZATÉRT-1940 feliratú emlékbélyegzőre, közepén a városcímerrel. A magyar csapatok bécsi döntést követő bevonulásának emlékére Erdély 20 városának postahivatala emlékbélyegzővel adózott az eseménynek (11. ábra).

33. sz. bélyegző. A 2/33. ábrát, egy adóintésről mutatjuk be, melyet nem postabélyeggel bérmentesítettek, hanem a postai díj lerovása készpénzzel történt. Ezt egy kétkörös (33 illetve 18 mm átmérő) pántos piros bélyegző igazolja, melynek felirata KÉSZPÉNNZEL BÉRMENTESÍTVE-SEPSISZENTGYÖRGY. Ezt a bélyegzőt a postai ügyintézés egyszerűsítése végett alkalmazták, abban az esetben, mikor a

feladó (általában intézmény vagy vállalat) egyszerre több levelet adott postára, s ezek egyenkénti felbélyegzése a hivatalnok helyett a fenti egyszerűbb eljárást alkalmazta.

34. sz. bélyegző. Az 1944 augusztusát követő újabb határmódosítás következtében beiktatott újabb román postai adminisztráció eddig elsőként ismert bélyegzője egy 1945 márciusában postázott képes levelezőlapról. A kétkörös bélyegző átmérője 27, illetve 18 mm, felirata SF.GHEORGHE, alul X jelzés a körgyűrűben (2/34. és 12. ábra).

35. sz. bélyegző. 1945 októbertől 1946 októberéig a 28 és 18 mm átmérőjű kétkörös bélyegzőt találjuk a postai küldeményeken, melyeknek felirata SF.GHEORGHE felül és CARTARE (osztályozás) alul, közöttük átmérősen ellentétben egy-egy X fekete alapon (2/35. ábra).

36. sz. bélyegző. Egy 1946. decemberi küldeményen talált bélyegző sok hasonlóságot mutat a 34. számúval. A lényeges különbség az, hogy itt a SF.GHEORGHE felirat egy félkörrel több helyet foglal el, és a belső kör átmérője csupán 16 mm. (2/36. ábra).

37. és 38. sz. bélyegző. A levélbélyegyek érvénytelenítésére használt bélyegzők felsorolását az 1947-ben bevezetett két különböző ajánlási bélyegzővel zárjuk. A kétkörös bélyegzők átmérői 27, illetve 20 mm, a felső körgyűrűben a SF.GHEORGHE felirat, míg az alsóban az egyiklen RECOMANDATE PREZENTATE (feladott ajánlott levelek), a másikon RECOMANDATE SOSITE (érkezett ajánlott levelek) olvasható (2/37–38. ábra). A 13. ábrán bemutatott ajánlási szelvényen a postahivatal akkori ajánlási bélyegzője is látható.

A 32–38. sz. bélyegzők mindegyikén dátum mellett a feladás, illetve érkezés órája is leolvasható.

A postai bélyegzők sajátos csoportját képezik az állomási postaügynökségek és a mozgópósták bélyegzői. Ezekből is az eddig felkutatottakat mutatjuk be.

39. sz. bélyegző. A képes levelezőlapot a sepsiszentgyörgyi állomás postaládájába dobták, és azt a pályaudvari ügynökségen bélyegezték le a SEPSISZENT-GYÖRGY P.U. 48 x 8 mm-es, téglalap alakú bélyegzővel. A postabélyeg Kézdivásárhely-Brassó személyvonaton érvénytelenítették, 1907. február 7-én (3/39. és 14. ábra).

40. sz. bélyegző. Hasonló körülmények között került egy 1944. március 14-én feladott levelezőlapra a 29 x 18 mm méretű, téglalap alakú bélyegző, melynek felirata SEPSISZENT-GYÖRGY- P.U. LEVÉLSZEKRÉNYBŐL, közepén két A betű között a dátum (3/40. ábra).

A 41. sz. bélyegző a Bereck-Sepsiszentgyörgy személyvonat mozgópóstáját igazolja. A körök átmérője 25, illetve 15 mm, a felirat BERECK-SEPSI-

SZENTGYÖRGY és a 357. amely a vonat számát jelenti. Dátum: 1940. december 20. (3/41. ábra).

A 42. sz. bélyegzőt a MAROSVÁSÁRHELY–SEPSISZENTGYÖRGY vonalon használták, amint a bélyegző felirata bizonyítja – erről még a vonatszám is meg tudható (A 349 A vagy B 349). Körök méretei: 25 és 15 mm, küldeményeken megtalálható 1940–44 között (3/42. ábra).

A sepsiszentgyörgyi postahivatal bélyegzőinek felsorolását három utalványbélyegző ismertetésével folytatjuk.

A 43. sz. bélyegző a múlt század utolsó évtizedéből származik, átmérője 28 mm, felirata PÉNZ-UTALVÁNY SEPSI-SZ-GYÖRGY, középen a dátummal (3/43. ábra).

A 44. és 45. sz. bélyegzők a 30-as évekből valók. Mindkettő téglalap alakú (35 x 26, illetve 30 x 24 mm). Az egyiket egy 1933-ban küldött utalványon látuk, melynek félkör alakú felirata SFANTU-GHEORGHE TRANS, alatta dátum és MANDATE (utalványok), a másikat egy 1938-as utalványon. Ennek felirata SF. GHEORGHE, dátum és MANDATE (3/4–45. ábrák).

Annak ellenére, hogy a cenzúrabélyegzők nem kapcsolódnak szervesen a postabélyegzők kategóriájába, szükségesnek tartjuk bemutatásukat, ugyanis mind 1919–20, mind pedig 1944–45 között a román cenzúrairodák a postahivatalokban kaptak helyet, együttműködve azokkal. A postai küldemények cenzúrázottságának bizonyítékai szerves részét képezik az említett időszakok postai dokumentumainak. 1919–20-ból a szentgyörgyi cenzúráközpontnak öt különböző cenzúrabélyegzőjét ismerjük, melyekből kettő friss felfedezés.

46. sz. bélyegző. St. GHEORGHE, CENZURAT 1919, semn. felirat négy sorba, téglalap alakba rendezve (39 x 20 mm), ibolya színű bélyegzés. A pontozott részben a dátum (jelen esetben május 19., illetve a cenzor aláírása került (3/46. ábra).

A 47. sz. bélyegző a szakirodalomból is ismert, jelen sorok írójának közlése nyomán (az 1995-ben megjelent TELEGUT–THIELK: Postzensuren in Rumänien, 1913–1950 katalógusban 33.3 számmal szerepel). Méretei 23 x 13 mm, fekete színű tussal nyomták, felirata SFANTUL GHEORGHE CENZURAT, három sorba rendezve (3/47. ábra), – bélyegző dátuma: 1919. aug. 19.

A 48. sz. bélyegző felirata ST. GHEORGHE, CENZURAT, 1919, Semn., négy sorba rendezve, méretei 46 x 28, kék tussal alkalmazva, 1919. szept. 9-én (3/48. ábra).

A 49. sz. bélyegzőt a már említett katalógusban 33.1 sorszámmal jegyezték be. Felirata: ST. GHE-

ORGHE, CENZURAT, 1919, három sorba rendezve, méretei: 59 x 24 mm, kék tussal nyomták egy portómentes levelezőlapra, 1919. november 6-án (3/49. és 8. ábra).

50. sz. bélyegző. TELEGUT–THIELK katalógusszáma 33.22, felirata: ST. GHEORGHE, CENZURAT, 1919, Semn. (négy sorba rendezve), méretei 43 x 26 mm, ibolya, kék vagy piros tussal nyomták. A vele lepecsételt Brassóba küldött képeslapot 1920. május 30-án cenzúrázták (3/50. ábra).

Az 1944–45-ös időszakból a következő két cenzúrabélyegzőt ismerjük:

51. sz. bélyegző. 78.1. katalógusszámú – JÓZSEF Álmos közlése. Felirata: Cenzurat Sft.Gheorghe 1, méretei 47 x 4 mm, ibolyaszínű bélyegző, 1945. március 31.-i dátummal (3/51. ábra).

52. sz. bélyegző. 78.2. katalógusszám. Felirata: Cenzurat Sft.-Gheorghe, mellette 1, 2 vagy 3-as cenzorszám, méretei 57 x 9 mm, téglalap alakú keretben. A 3/52. ábrán bemutatott példányok 1945 októberéből, illetve decemberéből származnak.

*

Sepsiszentgyörgy város 1948-ig ismert, használt postai bélyegzőinek felsorolását itt befejezzük. Elégséges adatok, információk hiányában nem ismertettük a portó, franco, ajánlási, expressz bélyegzőket, bár ezek némelyike megjelenik néhány közölt ábrán. Újabb kutatások, újabb bélyegzők felfedezéséhez vagy az ismertek használati idejének módosításához vezethetnek. Mind a bemutatott bélyegzők, mind pedig az ezután feltárássra kerülők egységes katalógizálása, más helységek bélyegzőivel együtt, a jövő feladata.

Irodalom

1. *** (1974) *Catalogul mărcilor poștale românești*.
2. *** (1899) *Háromszék vármegye – Emlékkönyv*.
3. *** (1965) *A magyar bélyegek monográfiája I. és IV.*
4. BÉR Andor és társai (1990): *A Magyar Posta bélyegelőtti bérmentesítéseinek és bélyegzőinek kézikönyve*, Bp.
5. BÉR Andor és társai (1988): *Bélyeglexikon*, Gondolat kiadó, Bp.
6. TELEGUT–THIELK (1995): *Postzensuren in Rumänien 1919–1950*, Kiel.
7. SUCIU, Coriolan (1967–1968): *Denumiri istorice din Transilvania I-II*.

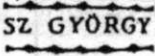

**Ștampilele poștale și de
cenzură ale orașului
Sf. Gheorghe (1835–1948)**
(Rezumat)

Lucrarea prezintă ștampilele poștale și de cenzură utilizate în oficiile poștale (orașenești și de gară, inclusiv cele de tranzit) din Sf. Gheorghe, până în anul 1948. Catalogul enumeră 52 de tipuri de ștampilă. Varianta românească a lucrării a apărut în două părți, în Buletinul Cercului de Studii al Istoriei Poștale din Ardeal, Banat și Bucovina (VI/3, VII/1).

**The Post-Stamps and the
Postal Censorship-Stamps of
the Town of Sepsiszentgyörgy
(Sf. Gheorghe) until 1948**
(Abstract)

The paper presents the post-stamps and the postal censorship-stamps used by the post offices (the town, railway and transit office) in Sepsiszentgyörgy until 1948. The catalogue lists 52 types of stamps. The Romanian translation of the paper was published in two parts, in the Bulletin of Circle of Studies of the Post-History from Transylvania, Banat and Bucovina.

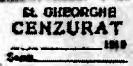
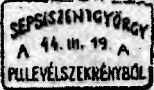

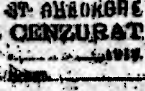

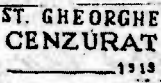

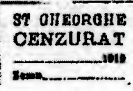

1.		33 x 10	1835-38	10.		∅ 25	1894
2.	Sepsi Szt. György ¹⁸	38 x 5	1835-38				
3.	SEPSI SZT. GYÖRGY 17 APR. 1843.	50 x 10	1843 →	11.		∅ 24	1899
4.	SEPSISZT. GYÖRGY. MAI 8	50 x 10	1844 - 51	12.		∅27-∅18	1897-1902
5.		∅ 23	1851 - 74	13.		∅29-∅18	1904 - 11
6.		∅ 24	1874	14.		∅29-∅18	1906- 16
7.		∅ 23	1881	15.		∅ 24	1910- 11
8.		∅ 22	1883	16.		∅27-∅18	1910- 19
9.		∅ 23	1890-1900				

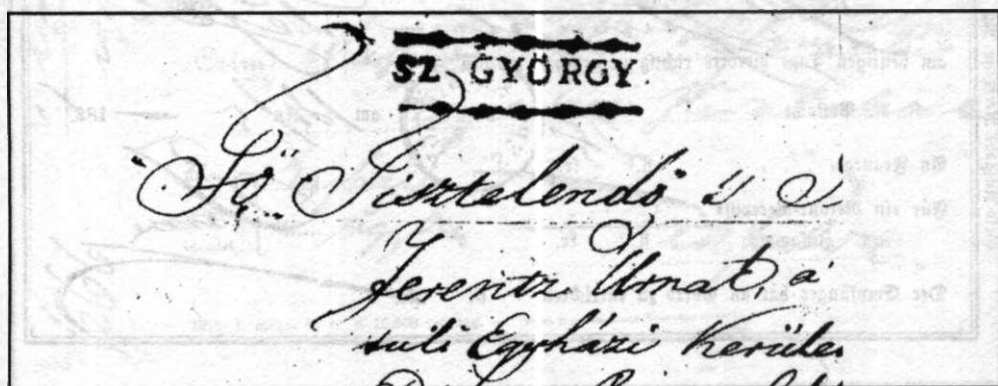

17.		ø29 - ø18	1920-22	28.		ø33 - ø21	1929-32
18.		ø32 - ø21	1922-23	29.		ø32 - ø21	1939
19.		ø30 - ø18	1924-26	30.		ø33 - ø20	1940
20.		ø33 - ø20	1927-28	31.		ø31 - ø19	1940
21.		ø28 - ø18	1929	32.		ø25 - ø16	1940-44
22.		ø30 - ø20	1930	33.		ø33 - ø18	1941-44
23.		ø35 - ø23	1930	34.		ø27 - ø18	1945
24.		ø33 - ø21	1930-33	35.		ø28 - ø18	1945-46
25.		ø34 - ø23	1934	36.		ø27 - ø16	1946-47
26.		ø32 - ø22	1932-33	37.		ø27 - ø20	1947 →
27.		ø27 - ø19	1935-39	38.		ø27 - ø20	1947 →

39.		48 x 8	← 1912	46.		39 x 20	1919
40.		29 x 18	1941 - 44	47.		23 x 13	1919
41.		ø25 - ø15	1940 - 44	48.		46 x 28	1919
42.		ø25 - ø15	1940 - 44	49.		59 x 24	1919
43.		ø28	1890 - 98	50.		43 x 26	1919-20
44.		35 x 26	← 1933 →	51.	1 Cenzurat Sft.-Gheorghe 1	47 x 4	1945
45.		30 x 24	← 1939 →	52.	8 Cenzurat Sft.-Gheorghe 8	57 x 9	1945

3. ábra

4. ábra

Szent István György 25

Fő Tiszreleltü és nagy Tudományú
 Jóth Ferencz Urannak
 a Helv. Vallásos. Dunántúli Főiszts. Egy.
 háziköriület nagy Ordemü Közpöljének;
 Hírnudomány' Doctorának; több F. N. Vars.
 megyei Táblabírájának; - a Pápai Reform.
 Sz. Ecclesia hív Lelekpáterának; Orv.
 gá' és Kegyes Urannak aféleassan.
 Pesthely 2 1/2. sz. Pápai.

5. ábra

Nro. **Aufgabs-Recepisse. NACH**

Ueber einen Brief mit 57 25^{kr} Wert
 welcher zur Beförderung unter der Adresse:
Pesthely - Pesth
 am heutigen Tage hieortz richtig aufgegeben worden ist.
 R. R. Postamt am 14/5 1852

An Franco 25 fr.

Für ein Retour-Recepissé
 Zusammen fl. kr.

Der Empfänger hat an Porto zu entrichten fl. kr.

Gleichzeitige Rückempfangs-Recepisse Nr. 421

6. ábra

9. ábra

